

Dokter Marc Cosyns pleit voor één wet over levensbeëindiging

■ De televisiereportage over de ongeneeslijk zieke Bart toonde hoe hij zelf koos voor een insluiting die hem deed inslapen.

‘Palliatieve sedatie is ook een vorm van euthanasie’

Ook hij was geraakt door de *Koppen XL*-reportage over het afscheid van kankerpatiënt Bart Verbeeck. Toch plaatst dokter Marc Cosyns – huisarts en docent medische ethiek en deontologie aan de UGent – een kanttekening: ‘Wat hier palliatieve sedatie werd genoemd, is eigenlijk net zo goed een vorm van euthanasie.’

DOOR RIK VAN PUYMBROECK

BRUSSEL • Om de onduidelijkheid weg te nemen pleit Marc Cosyns voor één wet rond levensbeëindiging. Maar dat is politiek gezien op dit moment geen optie.

“Ik laat jullie via deze weg weten dat ik van plan ben om morgen in palliatieve sedatie gebracht te worden, om zo rustig uit te doven. Blijf positief.” Via Facebook was het Bart Verbeeck's laatste boodschap, begin december 2010. Enkele dagen later overleed de 23-jarige man uit Mechelen, die aan een zeldzame vorm van botkanker leed. De *Koppen XL*-reportage van Phara de Aguirre over Barts levenseinde maakte dinsdagavond grote indruk. De rust waarin en de manier waarop hij het leven verliet, viel daarbij op: geen euthanasie, maar palliatieve sedatie, waarbij Bart in slaap werd gebracht en er zacht op de dood werd gewacht.

Een weloverwogen keuze van Bart Verbeeck, waarbij alleen respect op zijn plaats is, zegt Marc Cosyns. “Maar de grens tussen wat Bart palliatieve sedatie noemt en euthanasie is niet zo arbitrair. Omdat het uiteindelijk om hetzelfde gaat. In beide gevallen gaat het om het door een arts levensbeëindigende behandelen van een patiënt die ongeneeslijk ziek is en een door hem of haar ondraaglijk lijden ervaart. Alleen de manier waarop verschilt. Bij wat Bart palliatieve sedatie noemt, krijgt de patiënt een middel toegediend dat hem in slaap brengt. In combinatie met de beslissing ook voeding en vochttoediening te stoppen, zal de dood na verloop van tijd (*maximaal 14 dagen, RVP*) intreden. Bij euthanasie kan het zo geregeld worden – zelfs met hetzelfde product als waarmee de zogenaamde palliatieve sedatie wordt ingeleid, maar met een hogere dosis – dat de patiënt bijna onmiddellijk overlijdt. Het is veel abrupter.”

“Vaak ligt dat in de lijn van hoe die persoon zelf was”, vervolgt Cosyns. “Als iemand altijd zelf abrupt zijn lot in eigen handen wilde nemen, zal die persoon misschien sneller tot actieve euthanasie beslissen. Andere patiënten laten het liever aan hun lichaam over of zeggen, zoals Bart: ‘Kom mij maar halen.’ Dat kan, het is een beslissing die een patiënt neemt na overleg met zijn familie of mensen die dichtbij staan. Maar louter wettelijk is dit een trage vorm van euthanasie.”

‘Sedatie is omkeerbaar’

En net dat wettelijke kader, of het feit dat de problematiek van levensbeëindiging vandaag in drie wetten geregeld zit, is volgens Cosyns een probleem. De wetgevingen rond patiëntenrechten, palliatieve zorg en euthanasie regelen de problematiek, maar zouden in de optiek van de Gentse arts beter omgevormd worden tot één wettelijk kader. “Het sterven is ondergebracht in twee soorten, euthanasie enerzijds en medische behandeling anderzijds”, zegt Cosyns. “Bart Verbeeck en vroeger Mario Verstraete (een 40-jarige *MS-patiënt die in 2002 media-aandacht kreeg bij zijn keuze voor euthanasie, RVP*) hebben door hun medische behandeling langer geleefd dan ze hadden gedaan als ze niet behandeld waren. In de laatste fase hebben ze voor een andere manier van sterven gekozen. Het is zeer goed dat dat kan, maar in beide gevallen ging het wel om een medisch begeleid sterven. Alleen gelden voor euthanasie, ook voor artsen, andere criteria. Je moet je vrijpleiten van moord. Het wordt anders geconcentreerd. Daarom pleit ik ervoor die wet af

MARC COSYNS (UGENT):
Zowel bij sedatie als euthanasie gaat het om een arts die een ongeneeslijk zieke patiënt levensbeëindigend behandelt

te schaffen en alles onder te brengen in een juiste toepassing van de patiëntenwet.”

Het is een hamer waarmee dokter Cosyns al langer klopt, in de wetenschap dat het een discussie is waarvoor op dit moment politiek geen wil bestaat ze aan te gaan. Levensbeschouwing is

TV-watcher Jules Hanot
zette na ‘Koppen’ zijn tv af, met een krop in de keel
‘Slaap mijn kind.
Zonder verdriet of pijn’

Het blijft bijzonder kies om ondraaglijk lijden, laat staan het sterven zelf, in een tv-programma te verpakken. Je mag als kijker immers nooit het gênante gevoel krijgen binnen te dringen in de intimiteit van mensen die vooral steun bij elkaar moeten vinden in plaats van hun verdriet met duizenden onbekenden te delen. Het was dan ook met enige schroom dat we binnenstapten in de wereld van kankerpatiënt Bart Verbeeck. Maar we werden snel gerustgesteld. Dit was een warme wereld waarin we ons welkom voelden en begrip en bewondering het snel wonnen van goedkoop medelijden. Sereen, hard en eerlijk registreerde de camera van Phara de Aguirre wanhoop, onmacht, verdriet en berusting. Dit was dan ook meer dan zomaar een televisieprogramma. Het was het leven en de dood. Een gevoelvolle en menselijke kroniek van door verdriet overmande mensenlevens, die tot mildheid aanspoorde maar aankwam als kopstoot. Want de realiteit bleef natuurlijk wat ze was. Keihard en onrechtvaardig. Van een happy end kon geen sprake zijn. De terminaal zieke jongeman ging

dood. Moegestreden na een moedige en uitzichtloze strijd van zeven jaar. “Het heeft geen zin meer om te vechten. De tumor is te groot. De pijn ondraaglijk. Ik hoef niet meer te hopen op een toekomst die er toch nooit zal komen. Maar ik ga als een gelukkig mens. Ik heb een mooi leven gehad en ben klaar om te sterven.”

Bart Verbeeck had gekozen voor palliatieve sedatie. Een slaap waaruit je nooit meer ontwaakt, maar die het lichaam zelf laat beslissen wanneer het leven mag worden losgelaten.

Hij had vrede met zijn zelfgekozen einde. Het zou thuis gebeuren. Omringd door de liefde van ouders en broer. “Het heeft geen zin meer. Het is op. Ik heb er alles uitgehaald wat mogelijk was”. Hij vertelde het met een bijna onwezenlijke nuchterheid. Hier was lang over nagedacht en ik geloofde meteen dat hij de dood als een verlossing, de ultieme vriend, zag. Met arts en thuisverpleger werd het nakende einde minutieus gepland. Donderdag 9 december zou het gebeuren, en terwijl de klok ongenadig het leven wegtikte, werd het afscheid voorbereid. Een laat-

ste update van de Facebookpagina, warme pijpjes en een drankje voor de vrienden. Bij ouders en broer vochten opstand en berusting een verscheurend maar ongelijk gevecht.

“Bart heeft nooit iemand kwaad gedaan”, zei de vader met gebroken stem. “Ik begrijp niet waarom ik mijn kind moet afgeven. Hij heeft de strijd verloren en ik ga hem in niets tegenhouden.” Hij bleef hopen op een mirakel, maar besefte dat het er nooit zou komen. Het afscheid was tegelijk aangrijpend en mooi. Hier paste enkel respect en bewondering. Het verdriet van ouders en broer werd een beetje het onze. Vader zwaaide vanaf het voeteinde nog even naar zijn zoon. Die wuifde, voor de laatste keer, terug. Alsof hij definitief de toestemming vroeg om te vertrekken. Toen de jongeman het spuitje kreeg dat hem voor altijd deed slapen, hebben we de televisie afgezet. In stilte en met een krop in de keel. Een korte rouwperiode als laatste eerbetoon. Deze reportage had er stevig ingehakt en er was even geen behoefte aan leukigheid of ander televisiebehang.

Je vindt je Spar op www.sparretail.be colruytgroup

Week 05. Aanbiedingen geldig van donderdag 3/02 t.e.m. woensdag 9/02/2011.

Nieuwe Top Deal actie !

Vraag je gratis
TOP DEAL CARD
in de winkel en
krijg **onmiddellijk**
50% korting op
alle deelnemende
producten!

Je vindt ze
wekelijks
in je winkel.

Eric Van Den Bergh
van Eurospar Wijgmaal
en alle Spar ondernemers.

Deze Top Deal-aanbieding is geldig van 3 tot en met 9 februari 2011.

-50%

korting met je
Top Deal card

= € 3,15
per fles

Fitou
Domaine des Courtals
Languedoc
karton 6 x 75 cl
Normale prijs
6 voor € 37,74

6 voor **1887**

OP VERTOON VAN JE TOP DEAL CARD